

**Әлеуметтік жобалар Платформасына қатысуға арналған YEY
өтінімі**

1. Үйым туралы ақпарат

Атауы: «Талшын» қоғамдық қоры

Облыс/елді мекен: Атырау облысы Атырау қаласы

Нақты мекен жайы: Нұрсая ықшам ауданы 2-өткел, 1\5 үй 31-пәтер

Байланыс (жұм. және ұялы):

+77026016369

+77122 50-65-20

E-mail: kenzhe93_12@mail.ru

Үйымның мемлекеттік тіркеуден (қайта тіркеудегі) өткен күні мен орны: Атырау облысының Әділет департаменті 2018 жылғы 10 желтоқсан

Үйым жетекшісінің аты-жөні: Ердәulet Мейірім Ердәuletқызы

2. Жоба бойынша ақпарат

Жоба атауы: Тұздықөл сауы қтыру аймағы

Жоба бағыты: ЭСО-ASAR (проекты, направленные на решение проблем по защите окружающей среды, воспитание экологической культуры населения и образование подрастающего поколения).

Жобаның/идеяның сипаттамасы:

Тұздықөлдің сұы мен қара балшығының қасиеттілігі ерте бастан белгілі болған. Көнекөздердің айтуынша, жанына жалау, сырқатына ем іздегендер бұрын алыстан да ат арбамен келіп тұрыпты. Бүгінге дейін де солай болғанымен, шипалы жер толыққанды ел игілігіне айналмай отыр. Тұздықөлдің емдік қасиетін білу мақсатымен 1979 жылы Кеңестер Одағының Ресейдегі Минералды сулар аймағындағы Курортология институтына өтініш жасалып, 1980 жылы институттан ресми жауап келген. Жергілікті дәрігерлердің айтуынша, зертханаға жіберілген балшық, оның бетіндегі көпіршікке талдау жасалынып, «ферменттер мен дәрумендерге бай» деген қорытынды жасалған. Ен өкінішті, кейін сол құжаттар белгісіз жағдайда жоғалып кеткен.

Ен өкінішті жайт, Тұздықөлге келушілерге ешқандай жағдай жасалмаған. Мидай дала, аптаң ыстық. Оған әдейі көлікпен бару керек. Және түсіп болғаннан кейін жуынатын су таптайсын, қалқа болар көлеңке жок. Бұл жерге келу үшін шатырдан бастап, барлық керек-жарапты өзініз алғып келесіз.

Индерде шипажай салуға мынадай қолайлыш факторлар бар:

Минералдар мен микроэлементтерге, иондарға бай Индер көлінің бұлақтарының сұы таза, ферменттерге толы. Оның үстінен, қара балшығы да гормондарға бай. Ағзасында микроэлемент пен иондардың тапшылығы бар адамды электролит құймаған аккумулятормен теңестіруге болады. Бром, фтор, йод және басқа көптеген иондарға қанықкан көл бетінің ауасы тап-таза келеді. Онымен тыныстаған адамның көнілі бірден орнына түсіп, үйқысы түзеледі. Бұл ауада бір де бір ауру қоздырғыш микробтың өмір сүре алмай өзінен өзі жойылатынын, тіпті маса мен сона, шыбын-шіркей болмайтынын ескерсек, ол бір – баға жетпес байлық. Демалуға барған адамдардың қызығушылығын тұғызатын Индер көлінің айналасындағы тарихи орындар, Қаройдағы Махамбет кесенесі – бәрі барушыларға ерекше әсер етеді. Мұрат Мөңкеұлы кесенесі, Мұрын жыраудың өзі «әйгілі Қырымның 40 батыры туралы жырды Мұрат Мөңкеұлынан

үйрәндім» деген. Тарихи азыздарға толы бір ғана кіретін жері бар, айнала таумен қоршалған «Қорған тау», «Қызыл тау», «Көк тау», «Жаман тау» деген тарихи жерлер, ылғи шар тастардан тұратын «Анар» жалы, қазірде «Димаш» төбесі делінеді. Кезінде Д.А.Қонаев осы тәбеле әкелінген барлық қазба байлықтарды көріп, өте жоғары баға беріпти. Артынша темір жол жүргізуге жоба жасатып, оны салдырған.«Қарасты үнгірлері», ылғи бастауын «сұзгілерден» алатын бұл үнгірлердің кейбірінің ұзындығы 25-30 метрге дейін барады. Олардың ішінде шілде айларында да мәңгілік мұз жатады. Тұзды көлге, бір жақсысы, барлық коммуникациялар жақын орналасқан. Миялыш-Индер тас жолы бір шақырымдай жерден өтеді, Ал, бес шақырымдай жерде темір жол, төрт шақырымдай жерде ауыз суы, табиғи газ, кәріз, жоғары көрнеулі электр желісі бар, жеті шақырымдай жердегі санавиация мен газөнеркәсібінің бұрынғы әуежайы, Атырау-Индер-Орал тас жолы жатыр. Индер тұзды көлінің Индербор қалашығына жақын жеті шақырымдай жерде орналасуы көпшілікке тиімді болуда. Индербор қалашығындағы аудандық орталық аурухана, ондағы облысымызда ен үздік оңалту, физиотерапия орталығы, Индер тұзды көлінің балшығымен, минералды суларымен жұмыс жасаған мамандар, демалушыларға сапалы қызмет көрсете алатын ресторандар мен кафелер т.б. коммуникациялар жетілген. Индер аудандының дәмі таңдайынан кетпейтін шұбаты мен қымызы қандай! Жеміс-жидекке толы ормандары мен бакшалары, балықта толы көлдері ше?! Жайық өзені, оның сәнді жағалаулары, суға шомылатын қайрандары, өзен жағалауындағы әр түрлі өсімдіктер мен талдар қандай! «Неге шыбын-шіркей, маса-сона мен микробтар жоқ, сонда радиация деңгейі қандай?» деген орынды сұрақтар туады. Иә, кезінде мұндағы радиация деңгейін арнайы тапсырыспен радиолог мамандар зерттеді. Оның деңгейі табиғи фоннан төмен екені айтылды. Ал, жоғарыда аталып кеткен жәндіктердің иондалған ауаның әсерінен жойылатыны сөз болды. Айта кететін жайт: құрамында борат, бор бар гипс, минералдар өзінің бойынан радиацияны өткізбейтін қасиеті арқасында жоғары бағаланып, медицинада кен қолданылады.

Жобаның мақсаты: Тұздықөлге келген тұрғындардың демалуына қолайлы органды ұйымдастыру және бұл аймақтың туристік бағытта маңызы зор екендігін көрсетеу. Батыс Қазақстан және Атырау облысының тұрғындары үшін бұл аймақты жақсы демалыс орындарының біріне айналдыру. Өйткені, бұл жерде жаздың маусым шілде, тамыз айларында демалуға келушілердің қарасы қалын. Асфальт жолы болмаса да белгілі демалыс орындарының біріне айналып отыр. Сондықтан да, қашан жол салынады деп күтпей осы жоба аясында Тұздықөлдегі тазалық жұмыстарына араласқыныз келеді. Сондай-ақ демалушыларға қолайлы болу үшін жағдай жасауға ат салыссак дейміз.

Шешуге қойылатын мәселе:

- аудан тұрғындарын жұмыспен қамтып, тазалау жұмыстарына жұмылдыру;
- демалыс орнына арнайы қоқыс жәшіктерін орнату;
- жаз мезгілінің ыстық болатынын ескеріп күн сәулесінің тіке түсуінен қорғайтын арнайы күркелерді орнатуды ұйымдастыру;
- уақытша күзет жүйесін ұйымдастыру;
- жақын аудандардан Тұздықөлге қатынайтын маршруттар ұйымдастыру. Арнайы баруға бағытталған асфальт жол жоқ болса да Тұзды көлге алғыс жақын аймақтардан тұрғындар демалып, емдік бағытта шомылу үшін көп қатынайды. Сондықтан да, бұл аймақтағы тазалық және қолайлы ортанды ұйымдастыру мәселесі кезек күттірмейтін мәселелердің бірі деп есептейміз.

Күтілетін нәтиже: • Жақын аудандардағы мектеп оқушыларының жаз мезгіліндегі демалысын тиімді пайдаланып Индер ауданында экскурсия ұйымдастыру;

- Ауданың әлеуметтік аз қамтылған отбасыларын Тұздықөлге демалысын тегін ұйымдастыру;
- Құндылықтардың бірі болып саналатын Тұздықөлдің туристік аймақ екендігін насиҳаттау;
- Махамбет Батыр кесенесі =} Мұрат Мәңкеұлы кесенесі =} "Анар" жалы ("Димаш" төбе) =} Индербор кенті мұражай =} Тұздықөл эксперсиялық бағытын ұйымдастыру
- Қоғамның негізгі қозғауышы күші - жастар. Елбасы жастар жылы деп жариялагандықтан, Тұздықөлдегі жастардың бір күн демалысын ұйымдастыру. Туристік аймақтың демалыс үшін қолайлы екендігін, еліміз үшін маңызды аймақтардың бірі екендігін көрсету.

Жобаны жүзеге асыру орны: Атырау облысы, Индер ауданы, Индербор кенті Индер Тұздықөлі

Жобаны жүзеге асыру мерзімі: жаз айлары

Қажетті сома: 5 миллион теңге

Жобаның әлеуметтік инновацияға және жергілікті қоғамдастықтардың дамуына қосатын улесі: Бір жазда Индер ауданындағы туристік эксперсияға кем дегенде 500 демалушыны тарттыруды көздейді. Сонымен қатар жергілікті билік бұл аймақта курорттық орын салғанша, жыл сайынғы демалысты ұйымдастыруды көздейді. Себебі, мұндай маңызды аймақтың тазалығы мен дұрыс пайдалануы қадағаланбаса аймақтың демалуға қолайлышығы төмендейді.

«Талшын» қоғамдық қорының
директоры

24 мамыр, 2019 жыл

 М.Ердәulet